

ACC. N:R. M. 7238 : 1-20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Edith Österlund
Härad: Västbo Adress: Bot 5, Hillerstorp
Socken: Kulltorp Berättat av: Emanuel Österlund
Uppteckningsår: 1941 Född år 1854 i Kulltorp

Originell präst, Jonas Alvin. s. 1-3.
Afskrift av predikan fr. 1860. s. 3-20

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7238 : 1.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Edith Österlund

Härad:

Västbo

Adress:

Box 5, Hällersborg

Socken:

Kulltorg

Berättat av:

Emanuel Österlund

Uppteckningsår:

1941

Född år

1854

i

Kulltorg.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En bröder till Abraham
Almén, vid namn Jonas
Almén som var kommis-
sarie i Hällersborgs ären 1858 -
75 bevakade ofta försatta
guds tjänst i Kulltorg då
kyrkoherden av en eller
annan anledning var tjänst-
ledig. Denne prästman var
mycket originell & blott
i sitt tjänsteutövande utan
på alla möjliga sätt. Så här-
de det att varje gång han
stod för altaret med ryg-

Skriv endast på denna sida!

gen^{vänd}om att folket han helt
kastigt vände sig om och
spottade västan ända
helt till mittelgången.
Dessa upprepades varenda
gång han predikade i
Källtorp. Kom vijen sent
in i kyrkan då han stod
på predikstolen stannade
han mitt i en mening lit-
tade skarpt på den senkom-
me tillts denne sak sig ned
då han fortsatte. Varje gång
klockan slog stannade han
i sin predikan och läste
med högtidlig fröjdesröst. Tiden
går och året skridde! Av hans
originella predikningar har be-

Käffaren nedskrivit en hæl-
len i Andersstings Lycka Doms-
söndagen 1860. Den skall här
återgivas in extenso:

Hi jag kommer snart och
min löv är med mig, för
att återgälla varjorn och
som efter hans gärningar
är, såsom orden för ögon-
en stå utv för. Uppb. Sista
kapitel och 12:te vers. Det
skall hetta med kärskri och
ena stor rist. Här upps
i både och kommen för
domen, detta är så sant
som dag är dag, och icke
natt, dock är många
sådana som tvivla om upps-

*
Här för
Emmanuel
Österlund
har själv
nedskrivit
den efter
originalen
för mycket
längesedan.
(Uppstucken.)

skändelsen, men jag skall
bevisa dig, du svarte hund-
surk, Du grömmre Anti-
krisk, att en uppståndelse
finn de döda. Äi sann, ty kon-
ungen på tron, prästen
på predikstolen, klockaren
vid sin pulpet, kantzärka-
ren i sin verkstad och
äntligen tjurven i galgen
— alla, alla skola de stå
upp och komma till dom-
~~aren~~ en så att en uppståndel-
se äi viss och sann, men
kygget om ett bättre liv
efter detta äi det förväns-
ta. Det skall dock vara ett
rikt kyg och inte ett dånigt

kyrkor, icke ett kyrko fän ett
kyrko besök, eller som ett kyrko
som vår saken sade: kyrka
härutifrån av timmarna av
kyrkot, icke ett kyrko upp-
gör som vår kyrkan kyr-
kor till biskop, ty till så-
dana kyrkor fördes ränker.
När var jag, d. cc. jag ämnad
till annat än ett predika
för eder, deramma Anders-
trysskor, då jag för 25 år
sedan hade vinden att
predika för kungliga herr-
skapet på Gripskolan. Icke
keller menar jag det kyr-
ket att från kyrkan bliva
general, eller det kyrket att

hoppa från den ena stenen
till den andra för att bli-
va värd. Detta kan vara bra
nog i denna världens käre,
eller denna sorgedalsens
kängdy, men det är ändå
inte det rätta bygget.

Jo, liksom när du till gös
cudera gäddor eller ålen-
rar till gäingar eller ejest
när det sticker upp en svår
storm så tänker du: jag
skall bjuda till att vända,
du lossar skoten gör klack
och tänker: ännu kan jag
bliva bågad och räddad
Ack om jag var i land!
Du hoppas att det sker dig

Som du tror, ja, måtte
vi alla träffas i det him-
melska Kanaan! Evangelium
Matth. 15:13.

Utan vidare tal och omöjliga
tänker jag med andens kraft
och bistånd, nu föreställa
Eder andakt, femme rykti-
ga saker: 1:o) Yppersta dom-
ens utblåsande och för-
brennande. 2:o) De dödas
uppståndelse. 3:o) Deres dom.
Det skall ske på yppersta
dagen liksom vid större kün-
ingar och herredagar, allt
denma dagen skall ske med
stort utrop av basuner.
Det skall ske åter i solens

och i månen. Skäniskan
är den lilla världen, säger
Augustinus, men solen skall
missa sitt sken så och
den. Du lyser här med grö-
na kläder vilka du köper
på marknaden men du
säljer och dock du äger näm-
ligen Guds beäte. I stället
köper du dig ögonens be-
gärelse, köttets styggelse
och ett högfärdigt blickande.
Med sådana varor är
alla bodarna på denna
marknad uppfyllta och köp-
männen är jävlarne
borgmästaren Belshazzar och
rådmännen avunden. Död

över alla måglare, de där
hava äpslen i sina korgar
med lögelig färg, men kära
själ de äro adamitiska
och sodomitiska äpslen och
varje bit kostar dig evigt
liv. Åh tänker många! På
en sådan marknad har
jag ej gått, jag är endast
på krusnässemarknaden i
Värnamo och där finnes
icke sådant kram. Åh -
du dricker din pyllhund!
Hur mycket kom du från
marknaden sist? Kanske att
du ödelade både det du ägde
och icke ägde, ja, du sålde
ett djur och köpte dig bränn-

vin och i ditt svealz och
dryckenskap, sålde du och
din själ som du icke
rädde om. Men kom du
iknj att en dom före-
står icke vid ett kungs-
ställe, nej, en sträng dom,
där domaren ej tar miste.
Men nu vilja vi betrakta
de didas uppståndelse. Det
heter att alla skola stå
upp, både goda och onda.
Ja, människorna komma lik-
nas vid bjön, björnar råv-
ar, brakar och bokar. Dock
skola de alla uppstå som-
liga till evigt liv och som-
liga till evig död. I symmet

kommer att vid uppgifvel-
sen, fyra sorters män-
niskor eller kristna att
framstå nämligen. 1.) Guld-
kristne, 2.) Silverkristne,
3.) Elfenbenskristne, 4.) Skär-
vatten- eller Päpelskristne,
och deras antal är beklag-
ligen det största. År följer
i vilken ordning de gå att
dömas. Först skall Adam
komma framför hela män-
nosläktet. Sedan kommer kom-
mer Abraham framför
alla trogna Gudskärlene och
patriarker. Sedan kommer
profeten Elias framför alla
präster. Så kommer komung

David för alla gudsfruktiga
konungar och på krig-
sa sidan, om kungen går
Hiskias. Så kommer Josua
framför alla krigshjältar
Så kommer Job framför
alla tåliga konstnärer.
Sedan kommer Elisabeth
med alla tåliga och gud-
fruktiga drottningar samt
slutligen Jungfru Maria,
med alla byggeädla jung-
frur - men ack, huru stort
älskar hennes följare! Ty vi
äro flickor, denna tidens
pepparkakor, knappast komma
vi skaled förän deras dygd
är fri. Dock alla dessa här

omtalade, komma Raknas
till guld - silver och ~~helfen~~
benskrister. Vidare skola
även de uppstå som kria
till förbannelsen, jag menar
markatte - och påfågelskrist-
ne, vilket blivit förmodat till
oväntatly cld bland deras
stallbröder Gjulorn och hans
ringlorn. Då skall komma
Rair framför alla manndä-
pare. Efter honom kommer
Koran, Datan och Abiam.
Sedan alla ogudaktiga kon-
ungar och koren det 1
adlingar, som viljen vara
gudar på jorden. Sedan kom-
mer Pilatus före alla ogud-

aktiga domare, till kärlek-
skola de och färd och
unga muntor hjälper.
Så kommer överstepristen
Hannas och Raifas på hans
vänstra sida, till höger kom-
mer prästen med alla pro-
feter och lärare, de där
glänt färdhjorden ryppa
tronas blomsteräng. Så
kommer Simon Magnus fram-
för alla trollkarlar och
för dem som för perningar
vilja kisa slögheten och
till höger om denne går
den löjuprefeten Mohammed.
Vi se, du svarte lundbruk!
Så kommer Judas Iskariot

framför alla förrädare, Frost-
vinn, Ysebel framför alla
ogudaktiga kättingar, Attalia
framför alla människor
o. s. v. Flera kunde uppräknas,
men rätt mer kom-
men jag icke köra, utan
skundad jag till tredje
och sista stycket.

Slutligen, då allt är redo,
skall örnen fjällas och
angeln basunera med trö-
bansrojt. Kommen fram
och gör en vänskap! Var
örnen bönjar först anting-
en i Europa eller Asien
hos kungurken, eller de
kristna, i Rom eller Götternas

Det vet jag icke, men det vet
jag, att även Gudom och
Barnerna skall bliva drä-
gligare som ankommer

Om över Eder i Jesu Andas
Innepskor, ty hade där bli-
vit så mycket predikant,
hade jag där predikant, så
skulle det givet bod och
klätt sig i Gäck och aska
men Eder hjärtan, i Andas
Innepskor är hårda som
grästen på vilket intet klöv
finnes. Var Dömen Skallske
Det vet inte jag och ej hel-
ler någon, men att den
läser böja i Stockholm efter
Det är den strösta syndaskol-

an, det kan jag nästan tro.
Sedan kommer det nog till
vår beädd och bröckerna bli-
var här uppliktur och synda-
registret framtaget. Tänk
då bara, att endast i den-
na lilla syndaförsamling
är registret 50,000 alnar långt
och 4000 alnar brett, samt
skrivet utan och innan så
dått, må tro ej med domare-
skil! Alla biskopar skola
gåra reda för sina stift
och alla präster för sina
ämrare. Allt detta angår mig
dock icke. Men min räk-
ning lär ^{en} dock bli så snar.
Lären resa sig då jag tänker

på att det heter: Joruns
klumén, stig fram och gör
räkning för dina får! Vad
skall jag då säga? Vad råd
har jag? Ty jag har inga
får. Tänk efter om någon av
Edeer skulle gå vall med
svinen och han om afton-
en saknade dem. Vad skulle
I säga? På samma sätt blir
det när kursbonden frågar
mig efter denna församlings
svin. Icke kan jag säga, att
räven tagit dem. Ty jag hade
ju herdestaven att försvara
dem med. I kan jag säga att
de sovo ty jag hade ju lagens
hammare att väcka dem med.

ACC. NR. M. 7238:19,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag blir skämd och gör en
Gyp-reverens med blygsamt.
Då ryssas jag på för andra
gången: Jonas Almén kom
fram med dina får!
Men jag, måste tåga!!

Då ryssas jag på för tredje
gången: Jonas Almén, kom
fram med dina får!!
Vad tror I jag svarar då?

Jo, jag harer inga får
utan ideliga getter och
stinkande bockar! Då skall
det prästliga svaret skal-
la! Så får då till helvet-
et med dina getter och
bockar! Då kommer I dricka
En hur det läser se ut!

Amen - som genom ett
stilla väder, skall en
mild röst höras: Kom
tillbaka du trogne herde!
Du har gjort vad du har
kunnat för dessa usla
Andrestäpskor! Jag får då
gå in i ditt kärleksbete men
i ditt fördomelse! Därför
kärlek Eder! Fällan av
lockakornen, sliten av Eder
syndens getingar och i kliden
Eder rättfärdighetens fara-
pils! Vi skola då utom-
kyldt komma kallas på dom-
ens dag och med varandra
gå in i det stora fara-
huset. Amen.